

Voortgang uitvoering KRW Rijn-West 2014

Schoon Water in Beeld

1

Inleiding

2014 is een productief jaar geweest in Rijn-West. Er is flinke voortgang geboekt bij de uitvoering van KRW-maatregelen, vooral bij de inrichtingsmaatregelen. Na afronding van de gebiedsprocessen heeft het RBO in juli de Adviesnota Schoon Water Rijn-West 2016-2021 vastgesteld, waarin de grote lijnen worden uitgezet voor de uitvoering van de KRW in de komende periode. Het project vismigratie heeft de eerste resultaten opgeleverd, zoals een visie vismigratie, een Top-30 prioritaire maatregelen en de film "De weg naar gezond water". Het werk aan het nutriëntenproject heeft handen en voeten gekregen in een aantal uitvoeringsprogramma's en projecten. Er zijn goede afspraken gemaakt over de inspraak en besluitvorming van de verschillende water- en KRW-plannen. In deze voortgangsrapportage vindt u een overzicht van deze en andere resultaten van de samenwerking in Rijn-West. Een samenwerking die ieder jaar opnieuw zijn waarde bewijst.

•→ [KLIK HIEROP OM NAAR DE VOLGENDE PAGINA TE GAAN](#)

Omslag: Natuurvriendelijk sloot schonen (HH Hollands Noorderkwartier, Loek Londo)

2

Voortgang uitvoering van KRW-maatregelen in 2014

2.1 Algemeen

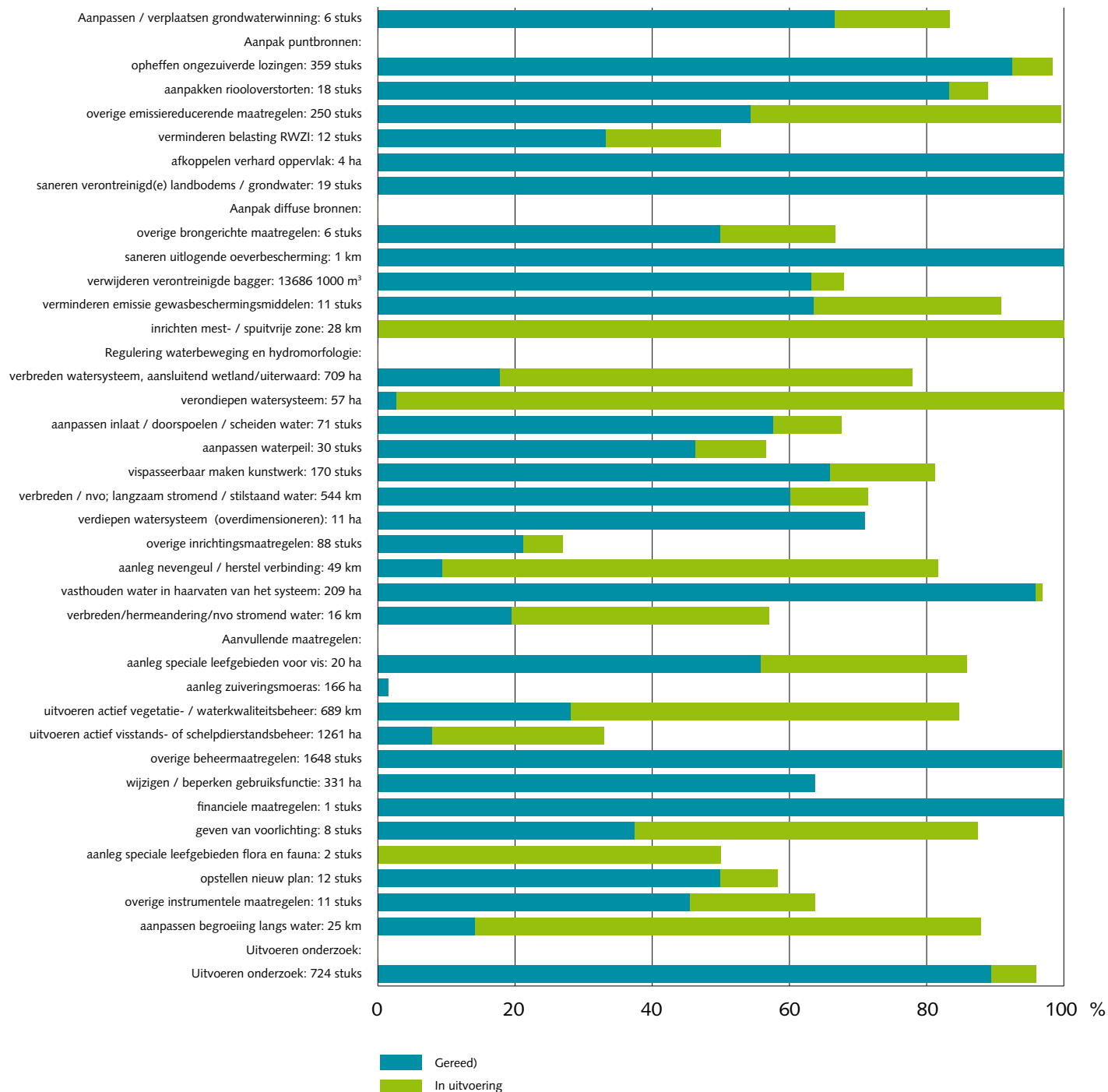
In 2014 is goede voortgang geboekt bij het realiseren van inrichtingsmaatregelen. Er is onder andere 170 km natuurvriendelijke oever gereed gekomen en er zijn bij 56 kunstwerken vispassages of andere voorzieningen aangelegd. Ook is bij 221 ha de gebruiksfunctie gewijzigd. Beheermaatregelen zijn volop in uitvoering. Er is 584 ha vegetatie- en waterkwaliteitsbeheer gereed of in uitvoering alsmede 416 ha visstands- en schelpdierbeheer. Dit zijn in de regel doorlopende activiteiten, daarom is het aandeel "gereed" hier relatief beperkt.

Volgens de officiële KRW-indeling zijn de maatregelen ingedeeld in 37 categorieën. In Rijn-West zijn op dit moment in 11 categorieën de maatregelen voor meer dan 90% gereed of in uitvoering. Dit is de stand vergeleken met de oorspronkelijke opgaven uit het 1^e Stroomgebiedbeheerplan (SGBP-1) in 2009, dus inclusief maatregelen die naderhand gefaseerd zijn naar een volgende periode of die zijn vervallen als gevolg van veranderde inzichten in effectiviteit of vanwege financiële overwegingen. Diagram 1 geeft het percentage maatregelen per categorie dat op 1-1-2015 gereed is of in uitvoering.

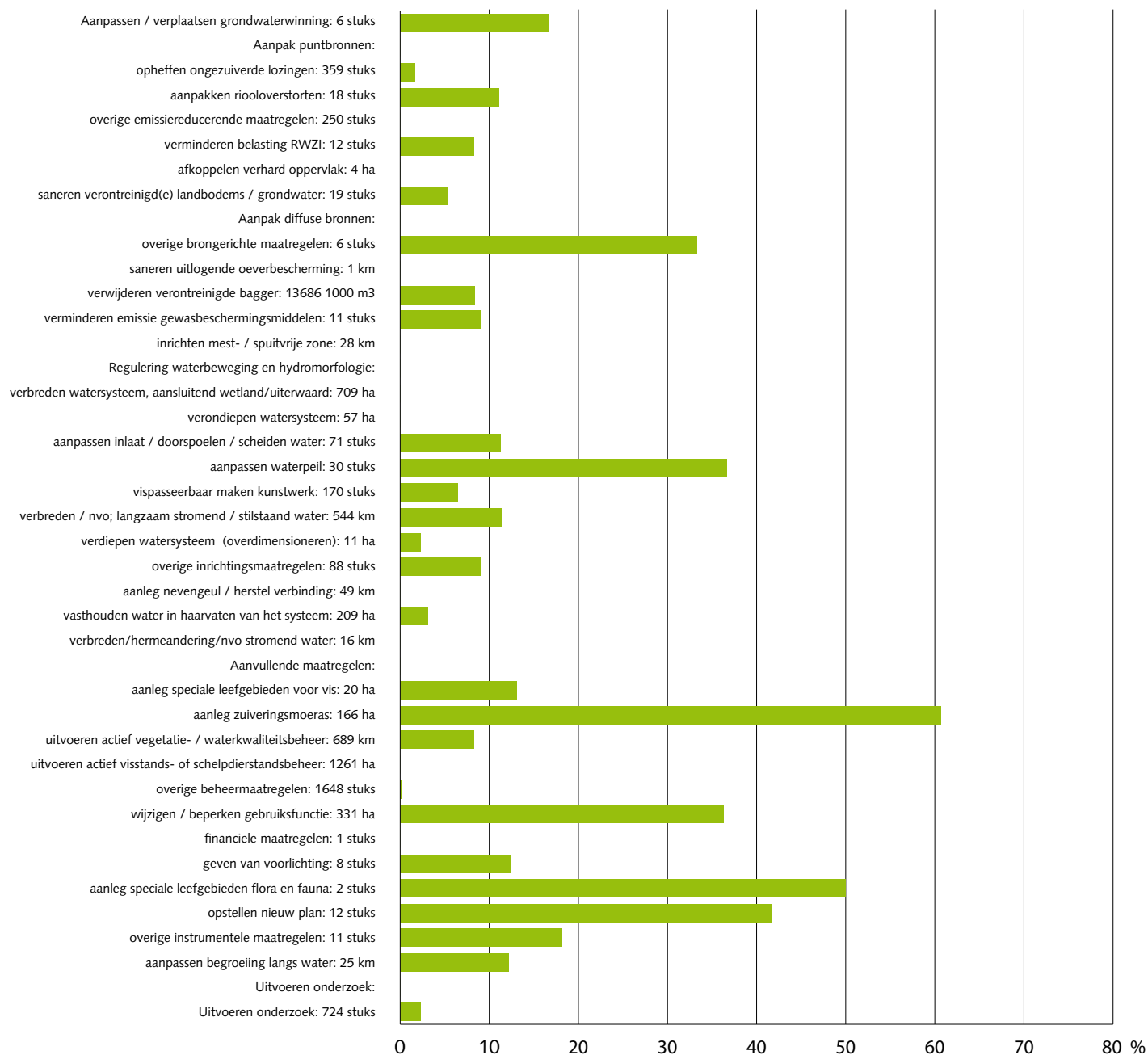
Project Reeuwijkse Plassen, aanleg natuurvriendelijke oevers

Diagram 1: Maatregelen gereed plus in uitvoering, 1-1-2015

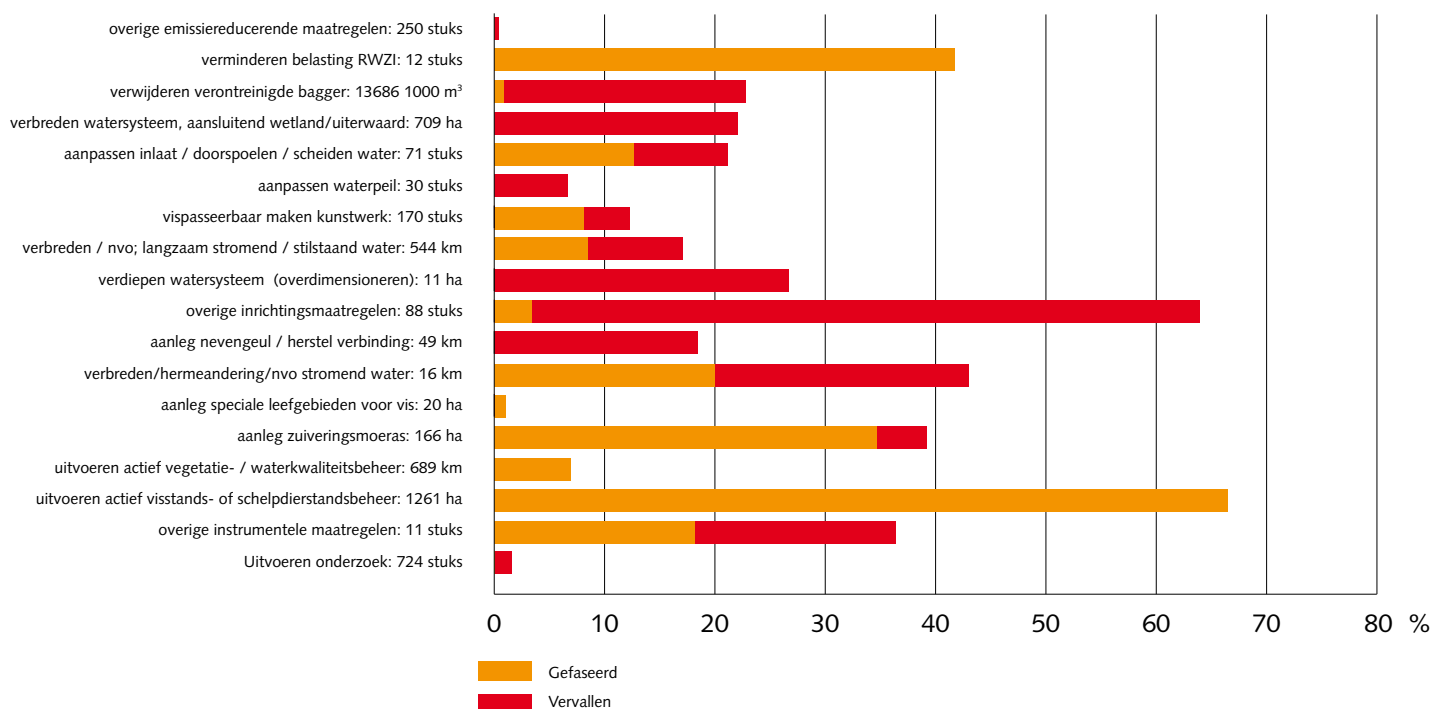
De omvang van de categorieën verschilt sterk. Verheugend is dat bij de meeste categorieën met een grote omvang de voortgang goed is. Bij de aanleg van natuurvriendelijke oevers en vispassages hebben verschillende waterbeheerders meer gerealiseerd dan is opgenomen in het SGBP-1. In totaal gaat het om 67 km natuurvriendelijke oever en een kleine 50 vispassages. Omdat er op andere plaatsen ook maatregelen zijn gefaseerd komt dit niet in de bruto-cijfers voor het hele stroomgebied naar voren.

Diagram 2: Maatregelen in voorbereiding, 1-1-2015

De resterende opgave voor 2015 ligt vooral bij maatregelen die op 1-1-2014 nog in voorbereiding waren. Diagram 2 geeft hiervan een overzicht. Het gaat hier vooral om de categorieën aanpassen waterpeil, opstellen nieuw plan, overige instrumentele maatregelen en enkele maatregelen van kleine omvang. Bij de aanleg van een zuiveringsmoeras is nog een groot aantal ha in voorbereiding, dit betreft één project.

Diagram 3: Maatregelen gefaseerd en vervallen, 1-1-2015

De waterbeheerders hebben een prognose gegeven voor de realisatie van maatregelen op 31-12-2015, aan het eind van SGBP-1. Bij de meerderheid van de categorieën zal naar verwachting de omvang van de maatregelen uit SGBP-1 worden gerealiseerd of overtroffen. De cijfers moeten voorsnog met enige voorzichtigheid worden bezien, omdat de conversie naar standaard-rapportage-eenheden voor enige vertekening kan zorgen. Bij de aanleg van natuurvriendelijke oevers in stilstaand/langzaam stromend water, vispassages en bij actief vegetatiebeheer is sprake van een duidelijke plus.

Diagram 3 geeft een overzicht van de gefaseerde en vervallen maatregelen per categorie. Het aantal maatregelen dat in 2014 is ingetrokken of gefaseerd is beperkt, de meeste wijzigingen hebben zich voorgedaan in 2011 en 2012. Categorieën waar meer dan 25% is gefaseerd en/of vervallen: verminderen belasting rwzi (met name als gevolg van fasering van investeringsbesluiten), verdiepen watersysteem, overige inrichtingsmaatregelen, aanleg van natuurvriendelijke oevers in stromend water, aanleg zuiveringsmoeras en actief visstands- en schelpdierbeheer.

2.2 Waterschappen

Waar het in het begin van de 1^e planperiode SGBP soms nog een zoeken en aftasten was naar een optimale uitvoeringsstrategie, ligt de uitvoering van het maatregelprogramma KRW bij de waterschappen nu goed op schema. Bij de uitvoering van inrichtingsmaatregelen is in 2014 een flinke stap gezet. Daar waar de aanleg van natuurvriendelijke oevers (NVO's) in de eerste jaren traag verliep, onder andere door een lastige grondverwerving, is dat nu goed op gang gekomen. De uitvoering van deze maatregelen ligt nu op schema. Mede door het Rijn-West project 'Vismigratie' is er samen met Rijkswaterstaat ook duidelijke voortgang geboekt bij het wegwerken van vismigratie-knelpunten.

De uitvoering van onderzoeksmaatregelen en pilots is vrijwel geheel gereed. De kennis over het watersysteem en over de effectiviteit van maatregelen is aanzienlijk toegenomen. De resultaten hiervan vormen de basis voor het maatregelprogramma in het 2^e SGBP. Ook kunnen onderzoeksresultaten sturend zijn of maatregelen uit het SGBP1 nog effectief of noodzakelijk zijn. Een voorbeeld is dat bij Waterschap Hollandse Delta de aanleg en beheer van zuiveringsmoerassen minder nodig is, doordat de kwaliteit van het inlaatwater de laatste jaren verbeterd is. Een ander leerpunt is dat bij oeverinrichting in veel gevallen meer ruimte gecreëerd moet worden voor ondergedoken waterplanten en submerse vegetatie.

Ook zijn op diverse plekken en op verschillende wijze bronnen aangepakt. In het kader van 'Beperken emissie diffuse bronnen' heeft Waterschap Rivierenland voor het beheer van haar terreinen het DOB-zilver certificaat behaald. Samen met de gemeente Gorinchem is ook een vuilwaterinzamelpunt gerealiseerd t.b.v. de recreatievaart. Ook in 2014 is weer een aantal riooloverstorten aangepakt.

Het project "Schoon erf - Schone sloot" in Hollands Noorderkwartier wordt nog een jaar voortgezet. Inmiddels heeft de provincie Zuid-Holland het initiatief genomen om eenzelfde project met bloembollentelers te starten.

Binnen deze eerste planperiode is een verschuiving zichtbaar naar doelmatiger beheer en onderhoud. Dit heeft vooral betrekking op natuurvriendelijk onderhoud van de oevers. In het verlengde hiervan wordt ook de samenwerking met de landbouwsector steeds belangrijker. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft voor 2014 een samenwerkingsovereenkomst met de Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken gehad. Omdat de resultaten bijzonder positief waren, wordt deze samenwerking in 2015 voortgezet.

2.3 Provincies

Gebiedsdossiers drinkwaterwinningen

De provincies werken samen met belanghebbende partijen in de gebieden rondom drinkwaterwinningen om deze te beschermen en onze voorraad schoon drinkwater zorgvuldig te beheren. In al deze gebieden zijn de (mogelijke) risico's (waaronder bodemverontreiniging en bestrijdingsmiddelen) in kaart gebracht en passende maatregelen voorgesteld. In goede samenwerking met de andere partijen worden vele van deze maatregelen nu bij de verschillende drinkwaterwinningen uitgevoerd. Een deel zal in 2015 zijn afgerond. Dit gaat naar ieders tevredenheid.

Kwaliteit van grondwater

Om de kwaliteit van het grondwater te kunnen meten hebben de provincies in 2014 een gezamenlijke aanbesteding voor de grondwater(laboratorium)analyses uitgezet. Op deze wijze zijn voor 2015-2018 de verwerking en analyses van monsters centraal ingekocht. In 2015 zal dit worden gebruikt voor een nieuwe ronde van monsternames waarbij ook wordt gekeken naar verontreinigende stoffen die tot dusverre niet werden gemeten. Uiteraard hopen de provincies dat in 2015 uit deze metingen wederom zal blijken dat de kwaliteit van ons grondwater op orde is. Als onderdeel van een risicoanalyse van de overige winningen voor menselijke consumptie heeft de provincie Utrecht de grotere industriële onttrekkers bevestigd naar de kwaliteit van het grondwater dat zij zelf oppompen en gebruiken bij het produceren van voedingsmiddelen of (fris)dranken. De resultaten hiervan worden in 2015 besproken en dan worden ook afspraken gemaakt over het in de toekomst aanleveren van gegevens voor de KRW.

Saneringen

Het saneren van bodemvervuilingen (puntbronnen) ligt overal op het schema dat is afgesproken in het landelijk bodemconvenant. Dit gaat goed maar er blijft aandacht naar mogelijke onbekende puntbronnen die gevolgen hebben voor het grondwater. In het Rotterdamse havengebied wordt een project naar gebiedsgericht grondwater-beheer

(in relatie tot bodemvervuiling) opgestart. In het Gooi is een vergelijkbaar project momenteel in uitvoering.

Natura 2000 en andere natuur

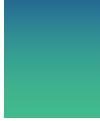
Grondwater en de kwaliteit van natuur hangen nauw samen. Het gaat dan om het beschikbaar hebben van voldoende grondwater dat voedselarm is. In Rijn West liggen 34 N2000 gebieden waarvan er 29 afhankelijk zijn van de kwaliteit en kwantiteit van grondwater. Bij 9 gebieden is er onvoldoende grondwater beschikbaar (verdroging) en bij 6 gebieden is de kwaliteit van het (grond)water onvoldoende (nutriënten). Voor al deze gebieden zijn specifieke maatregelen/projecten benoemd waarvan in 2014 een groot deel is afgerond. Bij een aantal gebieden wacht de uitvoering van deze maatregelen op de invoering van het PAS of de uitvoering van beheerplannen (en het daarmee beschikbaar komen van financiële middelen). Tenminste één project (Zuid Holland) wordt heroverwogen omdat met de voorgenomen maatregelen het gestelde doel waarschijnlijk niet wordt gehaald. (hoe zit dat elders?). De provincies hebben de ambitie om in 2015 het beleid voor de KRW beter te laten aansluiten op dat voor N2000 en biodiversiteit in het algemeen. Hierbij zal aandacht zijn voor de rol van derden in de uitvoering en de kwaliteit van overige (niet KRW) wateren. Naast maatregelen voor voldoende en schoon grondwater worden ook specifieke maatregelen genomen voor oppervlaktewater. Het gaat dan om de aanleg van natuurvriendelijke oevers en vismigratieknelpunten. Zo worden samen met betrokken waterschappen nog in 2015 de vismigratieknelpunten Wilhelminasluis en Westfriesse sluis opgelost.

2.4 Rijkswaterstaat

De realisatie van het maatregelenpakket van Rijkswaterstaat ligt op schema. De maatregelen in het rivierengebied richten zich op het vergroten van leefgebied (zoals kwelen en nevengeulen) en het verbeteren van de vispasseerbaarheid. In 2014 zijn verschillende vispassages en projecten bij oevers en uiterwaarden in uitvoering gekomen. De verwachting is dat de meeste projecten zullen worden gerealiseerd voor december 2015. Een enkel project loopt vertraging op door problemen bij de grondverwerving of vergunningprocedures. Maatregelen die niet of moeilijk realiseerbaar blijken, kunnen voor een deel worden vervangen door andere maatregelen ("omwisselen"). Zo is een geplande vispassage bij de Parksluizen (Nieuwe Maas) vervangen door een vispassage bij gemaal Westland (Nieuwe Waterweg).

In 2014 is de vispassage bij het nieuwe gemaal Haarrijn, gelegen tussen de waterlichamen ARK Noordpand en Haarrijn, aangelegd. De geplande vispassage bij het Van Beuningengemaal, gelegen tussen de Linge en het ARK Betuwepand, zal niet worden gerealiseerd voor december 2015. Door technische problemen heeft de uitvoering

vertraging opgelopen. Het streven is om de vispassage in 2016 aan te leggen. Het pakket KRW maatregelen in de oevers en uiterwaarden in Zuid-Holland is in 2014 bijna geheel gerealiseerd. De KRW maatregel Dordtsche Avelingen zal als enige eind 2015 worden opgeleverd. In 2014 is verder gewerkt aan de contractvoorbereiding voor de KRW-maatregel natuurvriendelijke oevers Groote Zaag en de uitbreiding van zoetwatergetijdegebied in polder Stedelijk. De realisatie van deze projecten zal eind 2015 starten en medio 2016 gereed zijn. Het project De Kier in de Haringvlietsluizen is ook in volle gang. Er wordt gewerkt aan de realisatie van een zoetwaterkanaal in Zuid-Holland en de planning is om in 2018 stapsgewijs de bediening van de sluizen aan te passen volgens het Kierbesluit.

2.5 Gemeenten

Gemeenten zijn op verschillende wijzen betrokken geweest bij KRW-projecten: als participant bij de uitvoering of als medefinancier, maar ook bij het nemen van een ruimtelijk besluit, aanpassing bestemming of vergunningverlening.

Op een aantal plaatsen zijn gemeenten initiatiefnemer van maatregelen voor oppervlaktewater.

In Waterschap Amstel, Gooi en Vecht gaat het om 3 maatregelen in gemeente Amsterdam (doorlopend in 2015); in Hoogheemraadschap van Delfland om 18 maatregelen door de 12 gemeenten; in Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard om 3 maatregelen door gemeente Lansingerland.

Bij de gemeenten als initiatiefnemer van maatregelen grondwater in 2014 worden onder andere vermeld:

- aanpak slechte riolen vanwege risico vervuiling grondwater, bijvoorbeeld in Nijmegen,
- maatregelen in kwetsbare grondbeschermingsgebieden, in o.a. gemeenten Bilthoven, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Groenekan, Woerden en Zeist.

Ook wordt vermeld de maatregelen: bewustwording grondwaterbeschermingszones, emissie-reductie bestrijdingsmiddelen in stedelijk gebied en in goede staat brengen en houden van riolering.

Daarnaast voeren gemeenten niet specifiek genoemde KRW-maatregelen uit, zoals stoppen gebruik gewasbestrijdingsmiddelen, sanering vervuilde locaties (met provincie), beperken riool overstorten door afkoppelen schoon hemelwater, voorkomen van lekkende riolering. Tevens is er een verschuiving van uitvoering van maatregelen naar het doelmatig beheer en onderhoud van de uitgevoerde maatregelen in de water- en rioolssystemen (in overleg met het waterschap).

3

Toestand waterkwaliteit

Vergeleken met 2009 is bij de ecologische kwaliteit van de KRW-wateren op onderdelen duidelijk vooruitgang zichtbaar. Zo is voor fytoplankton het aantal waterlichamen met een goede beoordeling met 23 toegenomen, voor macrofauna met 11, voor vissen met 19 en voor overige waterflora met 7 en ook bij veel waterlichamen die nog niet een goede toestand hebben is sprake van een verbetering. Bij het totaaloordeel, waarbij de laagst scorende parameter bepalend is, is de vooruitgang nog nauwelijks zichtbaar. Het aantal oppervlaktewaterlichamen dat aan de norm voor stikstof (N) en fosfor (P) voldoet is licht toegenomen, maar de algemene toestand blijft hier zorgwekkend. De chemische waterkwaliteit is voor ongeveer de helft van de waterlichamen in Rijn-West toereikend. De chemische waterkwaliteit is vergelijkbaar met die van 2009, al is door aanscherping van de normen en betere meetmethoden de officiële KRW-beoordeling voor een aantal waterlichamen als niet toereikend beoordeeld. Drie van de vier grondwaterlichamen in Rijn-West zijn in 2015 chemisch en kwantitatief in goede toestand. De regionale deeltesten voldoen in 2015 nog niet op alle punten.

Dit zijn de belangrijkste conclusies van de toestandsbeoordeling van de waterkwaliteit, die begin 2014 is opgesteld en is opgenomen in de Adviesnota Schoon Water van juli 2014. Na deze beoordeling zijn er geen belangrijke veranderingen geweest. In het definitieve Stroomgebiedbeheerplan 2016-2021, dat in december 2015 verschijnt, zal een beschrijving van de waterkwaliteit op basis van de monitoringgegevens van de 1^e helft van 2015 worden opgenomen.

Stap voor stap naar schoon en gezond water

Adviesnota Schoon Water Rijn-West 2016-2021

De partners in Rijn-West blijven ook in de periode 2016-2021 investeren in schoon en gezond water, om zo stap voor stap de gewenste waterkwaliteit te bereiken. Want schoon en gezond water is essentieel voor een gezonde en veerkrachtige leefomgeving en ook economisch van grote waarde. De Adviesnota Schoon Water, die het RBO Rijn-West in juli 2014 heeft uitgegeven, beschrijft wat er is bereikt in de periode sinds 2009, de grote lijnen van de aanpak in Rijn-West en de bestuurlijke agenda voor de komende periode. De Adviesnota is daarmee een basiselement voor het werken aan de KRW in Rijn-West.

Leerpunten uit de afgelopen periode

De Adviesnota beschrijft de aanpak in Rijn-West, de opgave voor de periode 2016-2021 en de verschuivingen in de aanpak voor die periode. De afgelopen jaren van uitvoeren van maatregelen en doen van onderzoek hebben onder andere geleerd dat:

- het maatschappelijk belang van schoon water duidelijker is geworden,
- gebiedsprocessen de basis leggen voor samenwerking en draagvlak,
- het nutriëntenproject in Rijn-West veel heeft opgeleverd,
- er voor vismigratie een gebiedsoverstijgende aanpak noodzakelijk is,
- er een beter en systematischer beeld is van de waterkwaliteit,
- er een veel groter inzicht is in de grensoverschrijdende waterkwaliteit en stroomgebiedsafstemming,
- er meer inzicht is in bronnen en in de effectiviteit van maatregelen.

En vooral: dat de partners in Rijn-West hun doelen alleen kunnen bereiken door samen te werken. Met elkaar en met maatschappelijke organisaties en bedrijven.

Ambities passen bij gebied

Het RBO constateert dat de waterdoelen die in 2009 zijn vastgesteld passen bij het gebied en de gebiedskwaliteit die zij nastreeft. De Rijn-West partners handhaven het ambitieniveau, toegenomen kennis en inzicht is wel reden om in een beperkt aantal gevallen doelen te actualiseren. De nutriëntenaanpak zal worden voortgezet. Er is sprake van positieve ontwikkelingen, die nog wel moeten worden omgezet in resultaten in het veld.

De Adviesnota beschrijft de kenmerken van de aanpak in Rijn-West. Deze wordt in de komende periode voortgezet, waarbij op een aantal punten de nadruk in het maatregelenpakket wat zal verschuiven. Een voorbeeld is het meer inzetten van geoptimaliseerd beheer en onderhoud en nog nadrukkelijker kijken naar de effectiviteit van inrichtingsmaatregelen. Verder geeft de Adviesnota een overzicht van de beschermde gebieden en een indicatie van de investeringen in de periode 2016-2021.

Redeneerlijnen als hulpmiddel

Om bij te dragen aan een transparante en adequate motivering van keuzes die waterpartners hebben gemaakt bij het bepalen van doelen en vaststellen van het maatregelenpakket is gezamenlijk een aantal "redeneerlijnen" opgesteld. Partners in Rijn-West kunnen in hun waterplannen en factsheets gebruik maken van deze redeneerlijnen. Er zijn onder andere redeneerlijnen over nutriënten (Nee, tenzij), achterblijvend doelbereik, motiveringen voor fasering en prioritering van maatregelen.

Meer informatie en download van rapporten:

www.rijnwest.nl

Vismigratie: sleutelrol voor Rijn-West

De aanwezigheid van trekvis is een belangrijke indicator voor het optimaal ecologisch functioneren van het watersysteem. Door betere mogelijkheden voor vismigratie zal de visstand als geheel verbeteren, en ook andere dieren, zoals watervogels en amfibieën, profiteren daarvan. Rijn-West vervult een sleutelrol bij het bevorderen van vismigratie in voor het hele stroomgebied van de Rijn (en Maas).

Het is de toegangspoort van de zee naar het deltagebied. Met een groter aantal open verbindingen - vooral bij de Noordzee, de Waddenzee en het IJsselmeer - zal de toegankelijkheid voor trekvis sterk verbeteren. Dat vergroot het ecologisch rendement van eerdere investeringen in vispassages, zowel nationaal als internationaal. Maatregelen worden genomen voor de hele migratieroute, niet slechts voor één knelpunt. Zo ontstaat een robuust wegennet voor alle vissen dat bestaat uit snelwegen, regionale en lokale wegen. De waterbeheerders en partners werken samen aan prioritering en monitoring, leren van elkaar door het bevorderen van kennisuitwisseling, nationaal en internationaal.

Dit zijn kernpunten van de Visie Vismigratie Rijn-West, die in 2014 is opgesteld in het kader van het project Vismigratie en is opgenomen in de Adviesnota Schoon Water. Het project Vismigratie is gestart nadat het RBO eind 2013 constateerde dat stroomgebiedafstemming bij het onderwerp vismigratie nadere aandacht behoeft. De opdracht voor 2014 bestond uit 3 onderdelen: uitwerken van een RBO-visie op vismigratie; actualisatie van de vismigratiekaart voor Rijn-West en opstellen van een gezamenlijke monitoring- en onderzoeksagenda.

Hiervoor is een aantal workshops georganiseerd met visexperts van de waterbeheerders en Sportvisserij Nederland en enkele leden van kernteam en RAO Rijn-West.

De vismigratiekaart is verder gedetailleerd tot een concept-Routekaart met als uiteindelijk doel het vervaardigen van een Prioriteiten-kaart. Het resultaat, de Top-30 Prioriteiten-kaart, is gericht op de uitvoering van de belangrijkste maatregelen voor vismigratie in de KRW2 planperiode (2016-2021).

Daarnaast is een gezamenlijke monitoringsagenda opgesteld met 5 aandachtspunten en een gezamenlijke onderzoeksagenda met eveneens 5 aandachtsgebieden (m.n. gebiedsgericht). Met het oog op het belang van samenwerking tussen waterbeheerders op het vlak van vismigratie langs De Nieuwe Waterweg heeft eind 2014 en begin 2015 een drietal overleggen plaatsgevonden. Betrokken partijen waren: Rijkswaterstaat WNZ en ZD, Waterschap Hollandse Delta, Hoogheemraadschap Delfland en Hoogheemraadschap Van Schieland en de Krimpenerwaard, de Provincie Zuid-Holland, het Havenbedrijf Rotterdam en de gemeente Rotterdam. In juli heeft een quickscan van EU subsidiemogelijkheden plaatsgevonden, waarna in oktober een preproposaal is ingediend voor EU LIFE Integrated. Na goedkeuring hiervan is eind 2014 en begin 2015 hard gewerkt aan een aanvraag voor dit subsidieprogramma. Deze is vervolgens ingediend bij de EU, maar helaas afgewezen.

Een belangrijke extra resultaat van het project is de Rijn-West film "De weg naar gezond water", die op de wereldwijde fish migration day op 24 mei in première ging. De film geeft een aansprekend beeld van het belang van vismigratie in Rijn-West en van de routegerichte aanpak en de noodzaak tot samenwerking. De film is beschikbaar via youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=fVBCoVW8XWg>) en is inmiddels bij diverse gelegenheden gebruikt door de waterbeheerders en anderen in Rijn-West. De Rijn-West aanpak van vismigratie heeft ook internationaal de aandacht getrokken, onder meer door een presentatie op de INBO-conferentie in Boekarest. Er is een engelstalige versie van de film en van de Routekaart gemaakt.

In 2015 wordt de prioritering (Top-30) uitgewerkt in een concreet Plan van Aanpak inclusief maatregelenpakket en wordt een gezamenlijk onderzoeks- en monitoringsprogramma uitgewerkt.

Meer informatie:

www.rijnwest.nl/vismigratie

Nutriënten: aan de slag met regionale projecten

Na het vaststellen van het RBO-advies "Nutriëntenmaatwerk in de polder", het besluit tot samenwerken en de overeenkomsten voor veenweiden en het bollengebied is in 2014 verder gewerkt om de nutriëntenaanpak handen en voeten te geven. De nutriëntenaanpak in de diepe polders/droogmakerijen is nog niet van de grond gekomen. Dit komt doordat het noodzakelijk is om eerst de natuurlijke achtergrondbelasting in beeld te brengen en door een lage prioriteit bij zowel waterschappen als agrarische sector.

Natuurlijke achtergrondbelasting in kaart

Bij alle waterschappen zijn water- en nutriëntenstromen in kaart gebracht, waardoor de kennis over bronnen en vrachten van nutriënten, alsmede de knoppen waaraan gedraaid kan worden, flink is toegenomen. Tevens is de natuurlijke achtergrondbelasting van een reeks waterlichamen in kaart gebracht. Natuurlijke achtergrondbelasting blijkt in 69 van de 257 waterlichamen in Rijn-West zeker een rol te spelen, in 87 waterlichamen is dat nog onbekend. In 101 waterlichamen speelt het geen rol. Voor 36 waterlichamen is de achtergrondbelasting inmiddels verdisconteerd in de doelen (GEP).

Veenweiden

Onder regie van de projectgroep veenweiden is inmiddels het uitvoeringsprogramma in het veenweidegebied van de grond gekomen: momenteel lopen er 18 regionale nutriëntenprojecten. In totaal nemen in 2014 zo'n 200 agrarische bedrijven deel aan studiegroepen kringlooplandbouw. Dat is 15% van het totaal aantal melkveebedrijven in het veenweidegebied. Het totaal aantal deelnemers aan projecten rond erfscans, natuurvriendelijke oevers en onderwater-drainage bedraagt in 2014 ongeveer 150 agrarische bedrijven. Dat is 10% van het totaal.

Bollengebied

Ook in het bollengebied is een uitvoeringsprogramma van de grond gekomen. In totaal kijkt de projectgroep LMB naar 21 nutriëntenprojecten. De lopende projecten betreffen vooral praktijkonderzoek naar toepassing van technieken en inzichten bij een relatief beperkt aantal bollenbedrijven. Dat vloeit deels voort uit het eigen karakter van de bollenteelt. De meeste projecten zijn gericht op het beperken van de input van nutriënten en op end-of-the-pipe maatregelen om emissies te beperken.

Groenblauwe diensten

Een belangrijk spoor om in de komende jaren nutriëntenmaatregelen op grotere schaal te implementeren zijn financiële prikkels in het kader van groenblauwe diensten en POP-3. Provincies werken daartoe momenteel beleid uit. De financiering via het Europese Plattelands- ontwikkelingsprogramma (POP-3) is daarvan een belangrijk onderdeel. Vooruitlopend op het beschikbaar komen van POP-3 middelen vanaf 2016, hebben de meeste waterschappen in Rijn-West pilots opgestart om in samenwerking met agrarische natuurverenigingen en/of andere collectieven contracten met agrariërs af te sluiten voor het nemen van groenblauwe maatregelen.

Aanscherping nationaal mestbeleid

Per 1 januari 2014 is het nationale mestbeleid aangescherpt, met lagere fosfaat- en stikstofgebruiksnormen, een mestverwerkingsplicht voor overschotbedrijven en een inzet op fosfaatarm voer. Dat zou moeten leiden tot een afname van de aanwending van dierlijke mest na 2015 met 20%.

Nutriëntenaanpak in waterplannen

In de afgelopen periode is de nutriëntenaanpak onderdeel geweest van de dialoog met de landbouw in de gebiedsprocessen van de waterschappen. Ieder waterschap heeft daar op eigen wijze invulling aangegeven. De nutriëntenaanpak heeft ook een duidelijke plek gekregen in de Adviesnota Schoon Water Rijn-West 2016/2021. Ook in de concept-waterbeheerplannen van de waterschappen krijgt de nutriëntenproblematiek volop aandacht. Rijn-West zoekt waar mogelijk de samenwerking met het Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer (DAW).

Resultaten en werkzaamheden RBO Rijn-West

De belangrijkste onderwerpen voor het RBO waren in 2014 de Adviesnota Schoon Water, inspraak en besluitvorming over de KRW-plannen, uitwerking van het nutriëntenadvies en het project vismigratie. Informatie hierover is te vinden in de hoofdstukken 4, 5 en 6. Ook is een subsidieaanvraag voor EU Life Integrated ingediend. Hieronder een kort overzicht van andere onderwerpen en activiteiten.

Afstemming inspraak

Eind december 2014 en begin januari 2015 zijn het Stroomgebiedbeheerplan, het Nationaal Waterplan en de KRW- en waterplannen van provincies en waterbeheerders ter inzage gelegd. In 2014 zijn afspraken gemaakt voor afstemming van de inspraak en de communicatie daarbij. Er is onder andere een draaiboek inspraak gemaakt, een kernboodschap die de samenhang tussen de verschillende plannen benadrukt en een webpagina met een inspraakwijzer en overzicht van alle plannen en termijnen.

Veldbezoek aan Strypse Wetering en Haringvliet

Het RBO en de Klankbordgroep hebben in september een veldbezoek gebracht aan Voorne-Putten en het Haringvliet. Gastheren Waterschap Hollandse Delta en Rijkswaterstaat namen het gezelschap mee naar plaatsen waar de zoet-zout en vismigratieproblematiek een prominente rol speelt: waterberging- en natuurontwikkelingsproject Strypse Wetering en de Haringvlietsluizen, waar het gezelschap nadere informatie kreeg over het Kierbesluit.

Rapportage nutriënten: One-in-all-in

De wijze van rapporteren van de toestand van de nutriënten in oppervlaktewater heeft voor veel discussie gezorgd. Aanleiding was het voorstel vanuit het Ministerie van I&M om de toestand van de nutriënten als "goed" te beoordelen als één van beide nutriënten (N of P) aan de norm voldoet. Het RBO is van mening dat deze manier van weergeven in veel gevallen een te positief beeld geeft van de situatie. Zij wil vasthouden aan de lijn: als de biologie niet op orde is, is de slechtst scorende nutriënt bepalend voor het eindoordeel, en als de biologie wel op orde is, is het de best scorende nutriënt.

Brief Visserijwet

Het RBO heeft in juli een brief gestuurd aan Staatssecretaris Dijkema van EZ over de wijziging van de visserijwet. Het RBO benadrukt in deze brief dat het nadrukkelijk gewenst dat de waterbeheerder de bevoegdheid heeft om gebiedsgericht afwegingen te maken tussen visserijbelang en waterkwaliteit. De voorgestelde wijziging van de Visserijwet geeft hiervoor volgens het RBO onvoldoende mogelijkheden, wat kan leiden tot een onwerkbaar situatie die strijdig is met de KRW-resultaatverplichtingen voor de waterbeheerders.

Achtergronddocument Grondwater

De werkgroep Grondwater heeft het Achtergronddocument Grondwater opgesteld, een ambtelijk-technisch achtergronddocument met een toelichting op grondwateraspecten behorend bij het stroomgebiedsbeheerplan (SGBP). Centraal in het document staan de doelen en de onderbouwing van de risicoanalyse en de toestandbeoordeling van het grondwater zoals opgenomen in de factsheets grondwater. Het achtergronddocument bundelt informatie die gebruikt wordt voor de verschillende KRW-rapportages. Het Achtergronddocument Grondwater is te vinden op www.rijnwest.nl/grondwater

Gemeente-delegatie

Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2014 is de gemeentedelegatie gewijzigd. De delegatie is uitgebreid met de heer Meijer, wethouder van de gemeente Westland. De heer Oude Kotte, wethouder van de gemeente Heerhugowaard is de vervanger van de heer Binnendijk. De heer Van Tuijl, wethouder van de gemeente Woerden, is afgetreden. Er is nog geen opvolger.

Er is een algemene brief over de KRW aan de gemeenten gestuurd. Deze brief gaf aan de nieuwe 'water'wethouders algemene informatie over het KRW-proces in Rijn-West en de rol/betrokkenheid van de gemeenten. Daarnaast heeft de brief ook een duidelijk een wake-up functie gehad. Er is ambtelijk veel op gereageerd. De brief heeft ertoe geleid dat er ten aanzien van specifieke punten contact is ontstaan tussen gemeenten de waterschappen en de provincies.

Colofon

Uitgave: Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West

Voor vragen of voor extra exemplaren kunt u zich richten tot Steven Visser (projectleider Rijn-West), steven@visserwaterbeheer.com

Samenstelling en tekstredactie: Otto Cox (communicatie-adviseur Rijn-West)

Fotoverantwoording: Voorpagina: HH Hollands Noorderkwartier, Loek Londo

Pag 3: Veerle Cox

Pag 8, 10 en 14: Otto Cox

Vormgeving en druk: Trichis communicatie en ontwerp

Juni 2015

